

KADINLAR NASIL GİYİNME Lİ?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 23 Ağustos 2017 07:23 -

Giyimlerinden ötürü kadınların çeşitli sataşmalara uğradığı bir dönemde “Kadınlar nasıl giyinmeli?” gibi soruyu yazıya başlı yapmamın birçok okuyucunun garibine gideceğini biliyorum. “Akıl vermek sana mı düştü? Nasıl isterlerse öyle giyinirler” dendiğini duyar gibiyim. Olsun, ben gene de bu konuda söyleyeceklerimi söyleyeyim. İçimde kalmasın. Giyim yalnız kadınlar için değil, erkekler için de hep bir sorun olmuştur. Özellikle kültür değişimlerinin yaşandığı dönemlerde.

“Nasıl istersem öyle giyinirim!” söylemi doğru değildir. Hiç kimse istediği gibi giyinemez. Daha doğrusu, hiç kimse, giyimini seçerken içinde yaşadığı toplumun bu konudaki değer yargılarını hesaba katmazlık edemez. Ay’da tek başına yaşıyor bile olsa, alışkanlıkları onu “Acaba beni Dünya’da görüyorlar mı?” kaygısına götürür.

Giyim konusunda hoşgörün sınırı, toplumdan topluma olduğu gibi, ortamdan ortama da değişir. Örneğin bir denizci veya maden eriten fabrikada işçi, (bunlar zaten erkek olur) aşırı sıcakta belinden yukarısı çıplak olduğu halde çalışırken yadırganmaz da kentte, kalabalıklar arasında böyle gezerse yadırganır. Kadın olsun, erkek olsun, don gömlek, hatta pijama ile sokağa çıkılmaz. Bunu engelleyen tek şey ayıplanma endişesidir. Plajda, düğünde, tarlada, sıcak ve soğukta, bir folklor gösterisinde, evde ve sokakta farklı giyinme tarzımız vardır.

Kadın giyimi, onların genlerine işlemiş bir yapıdan ötürü her zaman erkeklerden daha fazla önemli olmuştur. En “modern” kadınla en muhafazakâr çevre kadınının hareket noktası, özenli ve dikkat çekici olmaktır. Erkek giysisi satanlardan belki beş on misli daha fazla olan kadın giysisi satan mağazalar parayı buradan vuruyor.

Ayvalık’ta Perşembe günleri kurulan pazarda en çok ilgiyi kadın giysileri satan tezgâhlar görüyor. Yazlık kadınlar, nerdeyse her Perşembe günü pazara inmeden duramıyorlar ve her seferinde kendilerine yakıştığını düşündükleri giyecekler alıyorlar.

Hiçbir kadın, kötü bağladığı bir başörtü ile veya saç baş dağınık fotoğraf vermek istemiyor. Her kadın nasıl giyinmesi gerektiğini bilir. Bunu daha çocukken ailesinden öğrenir. Sezgileri de ona kılavuzluk yapar. Ölçü, hem güzel ve çekici görünmek, hem de toplumun görünmesini ayıp saydığı yerlerini örtmektir. Dünyada bütün kadınlar, kendi toplumlarının ve o anda yaşadıkları çevrenin kültürünü de hesaba katarak bu dengeyi çok iyi kurarlar.

Türkiye, masallarda söylenen tekerlemelerde olduğu gibi “Bir yanı sazlık samanlık, bir yanı tozluk dumanlık” olan bir ülkedir. Feodal kır ile burjuva kapitalist kent, giyim konusunda da çatışma halindedir. Kabul etmek gerekir ki, her iki yanda da aşırılıklar vardır. Türkiyeli kadının nasıl giyinmesi gerektiği konusunda ortak bir anlayış oluşmamıştır. Bunun galiba orta yolu, kız öğrenciler için hazırlanan kıyafet yönetmeliği idi. Toplum da bunu kabul etmişti. Muhafazakâr anlayış, bunu da bozarak kız öğrencileri için başörtüsünü serbest bıraktığı gibi bunu teşvik de ediyor.

GİYİMDE SINIF TUTUMU

Ben, bazı kadınlarımızın ve genç kızlarımızın Avrupai bir özenti ile toplumun yapısını hesaba katmadan fazla açık giyindiklerini düşünüyorum. Onlar, toplumun bu konudaki yargılarını hesaba katmaz görünüyorlar. Belki böyle ayrıksı bir giyimi devrimcilik olarak bile görüyorlar. Oysa emekçi sınıfları burjuva ve toprak ağalarına kölelikten kurtarmak isteyen bir devrimci böyle hareket etmez. Aksi halde emekçilerle değil, Avrupalı burjuvazi ile bütünleşirler.

“Bir Gecede Uzatılan Etekler” yazımda anlatmıştım. 1968’de Gazi Eğitim Enstitüsünde Öğrenci Derneği olarak köylülerimizden kopmamak için köylere geziler düzenliyorduk. Derneğin kongresinde, bu gezilere mini eteği ile katılan sosyalist bir arkadaşımız, muhafazakâr öğrenciler tarafından “köylülerle böyle mi bütünleşeceksiniz?” denerek alay konusu oldu. Kendisi onlara kürsüden sert bir cevap vermeye hazırlanırken, kulağına eğilip “Haklısınız, eteklerimi bu gece

KADINLAR NASIL GİYİNMEİ?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.

Çarşamba, 23 Ağustos 2017 07:23 -

---

uzatacağım de” diye tembih ettim. Kürsüye çıkıp bunu söylediğinde salonun her iki tarafından büyük bir alkış koptu. O gece bütün eteklerini dizden aşağı sarkacak biçimde uzattı. O zaman henüz 24 yaşındaydım, benim görüşlerimi ciddiye alanlar vardı. Şimdi ise 73 yaşımıdayım. Kimse sözlerime kulak asmıyor! Herhalde benim geri kafalı bir köylü olduğumu düşünüp “Sen ne karışyorsun, herkes istediği gibi giyinir” diyorlardır. Çünkü devrimcilik artık birçok çevrede bir sınıf tutumu olmaktan çıktı, vücudunu açma derecesiyle ölçülür oldu! Üzerinde ne kadar az kumaş ve bez bulunursa o kadar devrimcisin! Gezi direnişi sırasında Avrupa’dan gelen bir kadınımlar, devrimciliğini kanıtlamak için Taksim Alanı’nda mayo ile dans etmişti! Bu anlayış halkın büyük çoğunluğunun içten içe tepkisini çekiyor ve bir kısmının gerici politikalar etrafında kenetlenmesine yarıyor.

Gezdiğim ülkeler içinde en beğendiğim kadın giyimini Kuzey Kore’de gördüm. Kolları en fazla dirseklerine kadar açıktı ve etekleri dizden yukarı değildi. Buna rağmen ne kadar da çeşitli renk ve desende giyimler yaratmışlardı. Bunları bizim kadın öğretmenlerinin veya memur hanımların giyimine benzettim. Hiç biri Avrupalı kadınlardan daha az çekici de değillerdi... (Ayvalık, 22 Ağustos 2017)